

MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA

MD 2012, m. Chișinău, str. 31 August 1989, nr. 82
tel. 23-47-95, fax 23-47-97

МИНИСТЕРСТВО ЮСТИЦИИ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2012, м. Кишинэу, ул. 31 Август 1989 №82
тел.23-47-95, факс 23-47-97

22.11.2015 Nr. 03/10914
La Nr. _____ din _____

Ministerul Finanțelor

Cu referire la proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative expunem următoarele.

Art. I (completarea Legii cu privire la antreprenoriat și întreprinderi):

Legea nr. 845-XII din 3 ianuarie 1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi a fost publicată în Monitorul Parlamentului Republicii Moldova și nu în Monitorul Oficial (a se vedea izvorul publicării acestei legii).

În dispoziția propriu-zisă cuvintele „se modifică” se vor substitui cu cuvintele „se completează”, în conformitate cu propunerile de amendare formulate în articolul dat.

În completarea propusă la art. 12 se va utiliza sintagma „practică *activitate* de întreprinzător”, pentru respectarea limbajului juridic (a se vedea art. 26 din Codul civil). În acest sens se va vedea și completarea art. 22 din Legea cu privire la comerțul interior (Art. XIII al proiectului).

Art. II (modificarea și completarea Legii cu privire la întreprinderea de stat):

În pct. 3 dispoziția de modificare a art. 8 lit. e) se va formula într-un singur alineat. Noua redacție a lit. e) se va corela cu art. 7 din Legea cu privire la audit nr. 61-XVI din 16 martie 2007, ce prevede că “Organul superior de conducere al entității auditate are atribuția de a confirma societatea de audit, auditorul întreprinzător individual care vor efectua auditul și de a stabili onorariile acestora. Relațiile dintre societatea de audit, auditorul întreprinzător individual și entitatea auditată sau solicitantul auditului se reglementează de contractul de audit, încheiat conform legislației civile”.

Prin urmare, este necesar de a concretiza atribuțiile administratorului în acest sens.

Reglementarea privind auditul obligatoriu nu poate fi inclusă în art. 8, care stabilește atribuțiile administratorului (se va formula ca articol aparte, în corespundere cu art. 4 alin. (2) din Legea cu privire la audit).

La pct. 4 art. 13 alin. (3¹) are o formulare prea largă, în raport cu prevederile cadrului normativ în vigoare ce reglementează transferarea defalcărilor în bugetul de stat (pct. 1 din Hotărîrea Guvernului nr. 110 din 23 februarie 2011 cu privire la unele aspecte ce țin de repartizarea profitului net anual al societăților pe acțiuni cu cota de participare a statului și al întreprinderilor de stat). Astfel, în măsura în care autorii proiectului își propun de a concretiza în lege obligația întreprinderilor de stat de a transfera defalcări la bugetul de stat, recomandăm stipularea în lege a excepțiilor de la această obligație.

Art. III (modificarea și completarea Legii instituțiilor financiare):

Completările art. 22 se vor corela cu prevederile art. 34 alin. (5) și (6) din Lege nr. 847 din 24 mai 1996 privind sistemul bugetar și procesul bugetar ce prevăd că „Se interzice instituțiilor publice deschiderea de conturi bancare pentru efectuarea operațiunilor de încasări și plăți prin instituțiile financiare. Prin derogare de la alin. (5), se permit, cu autorizarea Ministerului Finanțelor, deschiderea de conturi bancare și efectuarea de operațiuni de încasări și plăți prin instituții financiare pentru proiecte finanțate din surse externe care activează în baza acordurilor încheiate pînă la intrarea în vigoare a prezentelor prevederi, dacă astfel este prevăzut de acordurile respective.” Menționăm, că asemenea prevederi se regăsesc și în proiectul legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale (art. 62 alin. (5) și (6)). În această ordine de idei, urmează a fi concretizate completările în cauză.

Cu referire la modificarea art. 33 atenționăm că în alin. (3) cuvintele “și dările de seamă” urmează a fi substituite cu cuvintele “și situațiile”, în scopul asigurării acordului cuvintelor în această normă. Concomitent, pentru respectarea unității terminologiei în această lege, termenul “dări de seamă” se va substitui și în titlul cap. V, art. 36 (1), 37 (9), etc. Suplimentar, se va ține cont că un articol are titlu și nu denumire (a se vedea art. 32 alin. (2) din Legea privind actele legislative).

Art. V (modificarea și completarea Legii privind societățile pe acțiuni):

La pct. 2 completarea art. 2 alin. (2) lit. c) se va examina suplimentar, or pot fi și societăți mici, pentru care auditul va fi costisitor. Cît privește sintagma “cota statului în capitalul social 50% plus o acțiune” (deși se utilizează și în art. 69 alin. (6) din această Lege), sugerăm substituirea acesteia cu sintagma “cota statului mai mare de 50 % din capitalul social”, care este mai reușită din punct de vedere al exprimării juridice (a se vedea art. 71 alin. (2) al Legii, precum și completarea propusă în proiect în art. 66 alin. (2)).

La pct. 3 completarea art. 25 alin. (14) cu prevederea “, iar după aprobarea regulamentului de activitate și încheierea contractului cu organul executiv al societății, nu are dreptul să intervină în activitatea societății”, nu poate fi susținută conceptual, deoarece ar rezulta că pînă situația descrisă în această completare acționarul are dreptul să intervină în activitatea societății.

La pct. 7 în completarea art. 66 alin. (2) cuvintele “la sută” se vor substitui cu semnul “%”, pentru a se racorda la termenii utilizați în această Lege.

La pct. 12:

Noua redacție a art. 89 alin. (1) se va reexamina în contextul recomandării formulate aferent completării art. 2 alin. (2) lit. c) din această Lege.

În alin. (4) și (5) se vor substitui cuvintele “Organizația de audit a societății” pentru a uniformiza terminologia utilizată în acest articol. Mai mult, societatea de audit nu poate fi a societății pe acțiuni, ultima este auditată de către o societate de audit în baza contractului de audit.

La **art. VI** din dispoziția de completare a art. 12 alin. (2) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală se vor exclude cuvintele “în final”, deoarece prin Legea nr. 77 din 14 aprilie 2013 pentru modificarea și completarea unor acte legislative alineatul respectiv a fost completat cu lit. f). În plus, în lit. e¹) cuvîntul “acorda” se va substitui cu cuvintele “să acorde”, pentru a

asigura concordanța cu dispoziția alin. (2) "Compania Națională de Asigurări în Medicină este în drept:".

La **art. VII** (completarea Codului penal cu art. 250¹):

Nu sunt clar stabilite modalitățile de alternativă a realizării acțiunii infracționale (falsificare, fabricare, utilizare, punere în circulație, comercializare).

Alin. (1) lit. b) „fabricarea, comercializarea articolelor din metale și pietre prețioase cu marcajul fals” se va corela cu art. 282 alin. (5) din Codul contravențional (inclusiv modificările propuse în acest alineat în proiect), ce prevede răspunderea contravențională pentru “Comercializarea articolelor din metale prețioase fără a avea imprimat marcajul de stat al Republicii Moldova sau fără certificat de conformitate pentru unele tipuri de giuvaierice, a altor articole de uz curent din metale și pietre prețioase, precum și comercializarea articolelor de giuvaiergerie fără etichete marcate”.

În acest context, trezește nedumerire faptul de ce pentru comercializarea articolelor din metale prețioase fără etichete marcate trebuie să survină răspunderea contravențională, iar pentru comercializarea aceluiași articole cu marcajul fals – răspunderea penală. În conformitate cu art. 17 din Legea privind regimul metalelor prețioase și pietrelor prețioase licența se retrage în cazurile în care se depistează comercializarea articolelor din metale prețioase fără semnul de marcare de stat, aplicat de către Camera de Stat pentru Supravegherea Marcării, sau cu semnul de marcare falsificat”. Astfel, constatăm că faptele menționate supra au același grad de pericol social.

Cît privește sancțiunile prevăzute în art. 250¹ constatăm, că respectivele sunt exagerate și neproporționale în raport cu caracterul și gradul prejudiciabil al faptei infracționale. Se va ține cont, că pedeapsa penală - închisoarea pentru persoana fizică și lichidarea persoanei juridice sînt prevăzute de legiuitor ca fiind cele mai aspre pedepse, aplicate excepțional, doar în cazul în care celelalte pedepse nu-și ating scopul.

Rezumînd cele expuse mai sus, nu poate fi acceptată completarea Codului penal cu o nouă componență de infracțiune în redacția propusă.

La **art. VIII** (modificarea și completarea Legii privind regimul metalelor prețioase și pietrelor prețioase):

Cu referire la noțiunea „monede investiționale, comemorative”, atenționăm că a fost omisă indicarea monedelor jubiliare. Potrivit art. 57 din Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei, art. 2 din Legea cu privire la bani nr. 1232 din 15 decembrie 1992, Banca Națională are dreptul exclusiv de a emite pe teritoriul Republicii Moldova bancnote și monede metalice jubiliare și comemorative.

Dispoziția art. 13¹ urmează a fi revăzută în corespundere cu normele limbii literare.

La art. 17 alin. (2) lit. b) nu este clară completarea propusă, întrucît noțiunea “metale prețioase” reprezintă aurul, argintul, platina și metalele platinice (paladiul, iridiul, rodiul, ruteniul, osmiul), indiferent de starea și forma în care se află acestea. Astfel, respectivul este un termen generic, ce cuprinde și articolele din metale prețioase. Prin urmare, pentru evitarea tautologiei, sugerăm substituirea în norma dată a cuvintelor “articolelor din metale prețioase și pietre prețioase” cu cuvintele “metalelor prețioase și pietrelor prețioase”.

Din art. 19 alin. (6¹) se vor exclude cuvintele “obligatorie a”, deoarece sunt de prisos în norma dată.

Aferent completării pct. 1 din anexa nr. 1, remarcăm că urmînd succesiunea logică a reglementărilor, completarea trebuie să fie numerotată cu lit. b¹). Totodată, relevăm că nu este argumentată stabilirea unui tarif mai mare pentru persoanele fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător în domeniul metalelor prețioase.

Noua redacție a pct. 10 din Notele la anexa nr. 1 conține o normă abuzivă. Atenționăm că potrivit prevederilor art. 4 al Legii în cauză *probarea metalelor prețioase* reprezintă determinarea titlului bijuteriilor și altor articole din metale prețioase prin metodele stabilite, iar *titlul* este valoarea aliajului, care indică numărul unităților de greutate a metalului prețios de bază la o mie unități de greutate a aliajului. În situația în care Camera de Stat pentru Supravegherea Marcării constată necorespunderea articolelor cu titlu declarat, urmează să marcheze articolele cu titlu corespunzător (care este corect) și nu cu titlul următor legal.

La Art. XI (modificarea și completarea Codului contravențional):

Modificarea sancțiunii art. 282 alin. (5) este **greșită conceptual**. Potrivit art. 34 alin. (1) din Codul contravențional "Amenda este o sancțiune pecuniară, care se aplică în cazurile și în limitele prevăzute de prezentul cod. **Amenda se stabilește în unități convenționale. O unitate convențională este egală cu 20 de lei.**" Prin urmare, se va exclude din proiect această modificare.

Vis-a-vis de completarea cu art. 297¹ redacția propusă este una ambiguă, nefiind clar ce au dorit autorii să sancționeze. Astfel, se va preciza faptele sancționate, fie se va renunța la completarea dată. Suplimentar, remarcăm că creanțele se execută, iar datoriile se lichidează.

Modificarea art. 298 alin. (5)² nu aduce claritate în problema reglementată și este interpretabilă. Ar rezulta că managerul este obligat să încheie contractele de arendă/locatiune a patrimoniului public și în cazul în care partea contractantă nu a prezentat toate documentele necesare.

La art. XIV (modificarea art. 9 alin. (5) din Legea privind sistemul de salarizare a funcționarilor publicii):

Acordarea posibilității autorităților publice locale de a stabili funcționarilor publici plăți suplimentare în mărime de pînă la patru salarii de funcție pe an din contul veniturilor obținute suplimentar celor aprobate pentru anul financiar din taxele și impozitele locale contravine principiului echității, deoarece îi pune într-o situație favorabilă în raport cu alte categorii de funcționari. Mai mult, este o normă periculoasă, ce poate fi aplicată discreționar, întrucît la planificarea bugetului factorii interesați vor fi tentați să prognozeze venituri mai mici din impozitele și taxele locale, decît cele ce pot fi real încasate.

Din **art. XV** se va exclude alin. (1), deoarece este inutil. Conform art. 76 al Constituției legea intră în vigoare la data publicării sau la data prevăzută în textul ei. Astfel, dacă nu este indicată o altă dată, legea va intra în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Viceministru

Nicolae EȘANU

MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA

MD 2012, m. Chișinău, str. 31 August 1989, nr. 82
tel. 23-47-95, fax 23-47-97

МИНИСТЕРСТВО ЮСТИЦИИ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2012, м. Кишинэу, ул. 31 Август 1989 №82
тел.23-47-95, факс 23-47-97

11.11.2013 Nr. 13/10354
La Nr. _____ din _____

Ministerul Finanțelor

Urmare examinării proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative expunem următoarele.

Art. I (modificarea și completarea Codului fiscal):

La pct. 1 în art. 3 alin. (3¹) se va utiliza termenul generic „acte normative”, care cuprinde atât actele legislative, cât și actele normative subordonate legii. În acest sens se va revedea și completarea art. 6 din Codul vamal.

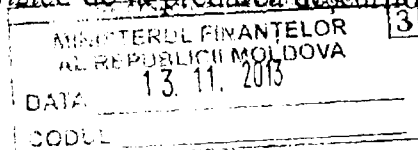
La pct. 2 (art. 5):

Noua redacție a noțiunii *cod fiscal* nu aduce soluții normative noi. Mai mult, sintagma „legislației privind înregistrarea întreprinderilor și organizațiilor” este lacunară, deoarece nu face referință la înregistrarea întreprinzătorilor individuali, care la fel, în temeiul Legii nr. 220-XVI din 19 octombrie 2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, sunt înregistrați de Camera Înregistrării de Stat, precum și la înregistrarea notarilor publici, cabinetelor avocaților, executorilor judecătorești, birourilor individuale ale mediatorilor, pentru care, potrivit art. 163 alin. (2) al Codului fiscal, numărul de identificare de stat indicat în documentul ce permite practicarea activității reprezintă codul lor fiscal.

În definirea noțiunii *Certificat de atribuire a codului fiscal* propoziția a doua nu cadrează cu art. 163 alin. (2) al Codului fiscal (a se vedea comentariile la noțiunea de cod fiscal). În egală măsură, este inacceptabilă ultima propoziție ce vizează elaborarea modelului certificatului/deciziei de înregistrare de către entitatea abilitată cu dreptul de înregistrare de stat în comun cu IFPS și aprobarea acestora de către Guvern. În conformitate cu prevederile art. 11, art. 14, art. 35 alin. (1), art. 36 alin. (2) lit. d) ale Legii nr.220-XVI din 19 octombrie 2007, înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, cu adoptarea deciziei de înregistrare, ține de competența exclusivă a Camerei Înregistrării de Stat. În plus, modelul certificatului de înregistrare a organizației necomerciale a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 275 din 10 aprilie 2009.

La pct. 7 din completarea propusă la art. 19 lit. a) se vor exclude cuvintele „și organizate”, deoarece o plată nu poate fi organizată. Această obiecție se referă și la completarea art. 24 cu alin. (19).

La pct. 8 nu este clară argumentarea necesității modificării art. 20 lit. y) prin faptul, că se pun în condiții inegale persoanele juridice care desfășoară activități în domeniul gestionării deșeurilor față de alte categorii de persoane juridice, ceea ce contravine principiului echității, din moment ce norma dată stabilește drept sursă de venit neimpozabilă veniturile obținute de persoanele fizice de la predarea deșeurilor

și reziduurilor de hîrtie și carton, cauciuc, plastic, cioburi de sticlă și sticlă, metale feroase și neferoase, reziduuri industriale care conțin metale sau aliajele lor. În măsura în care sumele încasate de la predarea acestor deșeuri sunt nesemnificative (spre exemplu, 1 kg de maculatură costă circa 60 bani), propunem reexaminarea oportunității acestei modificări, scutind astfel persoanele fizice de obligația declarării acestui tip de venit.

La pct. 17 se va exclude modificarea art. 44 alin. (1). Relevăm necesitatea menținerii redacției în vigoare a acestui alineat, ce conferă persoanelor fizice dreptul de a alege metoda de evidență: metoda de casă sau metoda calculelor. În temeiul alin. (6) din același articol, Serviciul Fiscal de Stat este în drept să ceară persoanei care practică afaceri de proporții folosirea metodei calculelor.

La pct. 18 pentru eliminarea birocratismului aferent acordării scutirii de plata impozitului pe venit a organizațiilor necomerciale, propunem excluderea prevederilor ce țin de acordarea scutirilor respective în baza cererii (primei cereri, conform modificărilor) depuse la organul fiscal teritorial, scutirea respectivă urmînd a fi realizată în virtutea legii, similar scutirii autorităților publice și instituțiilor publice finanțate din bugetul public național, prevăzute în art. 51 al Codului fiscal. Art. 52 alin. (2) al Codului fiscal stabilește cerințele pe care trebuie să le întrunească organizațiile necomerciale pentru a fi scutite plata impozitului pe venit, iar informația privind organizațiile necomerciale înregistrate este deținută de organul fiscal (a se vedea art. 166 al Codului fiscal, Hotărîrea Guvernului nr. 345 din 30 aprilie 2009 cu privire la Registrul de stat al organizațiilor necomerciale).

La pct. 19 din art. 54 alin. (1) se va exclude textul "și în baza principiului de reciprocitate", deoarece conform alin. (2) al aceluiași articol "Orice scutire acordată în conformitate cu prezentul articol este condiționată de acordarea unor drepturi reciproce de către statele respective". Astfel, nu este necesar de a repeta aceeași idee în două norme.

La pct. 22, pentru a respecta terminologia utilizată în art. 58, cuvintele "partea", "părți", "părții", se vor substitui cu cuvintele "agentul economic", "agent economic", "agentului economic".

La pct. 26 aferent completării art. 76 alin. (3) cu cuvintele "precum și de standardele internaționale de raportare financiară", remarcăm, că potrivit prevederilor Legii contabilității, entitățile de interes public (care au importanță deosebită pentru public datorită domeniului (tipului) de activitate și care reprezintă o instituție financiară, un fond de investiții, o companie de asigurări, un fond nestatal de pensii, o societate comercială ale cărei acțiuni se cotează la Bursa de Valori a Republicii Moldova) țin contabilitatea și întocmesc rapoartele financiare conform standardelor internaționale de raportare financiară (S.I.R.F.). Totodată, alte entități, care aplică sistemul contabil complet în partidă dublă, țin contabilitatea și întocmesc rapoartele financiare în baza S.I.R.F. sau S.N.C., conform politicii de contabilitate (art. 4 din Legea contabilității). În temeiul prevederilor menționate, opinăm necesitatea substituirii în completarea propusă a cuvintelor ", precum și" cu conjuncția "sau", pentru a asigura corespunderea cu normele concurente (a se vedea și completarea propusă în pct. 25 la art. 75 alin. (2) lit. a) din Codul fiscal).

La pct. 29 lipsește cuprinsul lit. d¹) cu care s-a propus completarea art. 83 alin. (2).

La pct. 31, subsecvent substituirii în art. 87 alin. (3) a sintagmei "Serviciului Fiscal de Stat" cu cuvintele "organelor fiscale", se va opera această modificare și în alin. (1) și (4) din acest articol, precum și în art. 83 alin. (4) și (7), art. 85 alin. (1) și (4) ale Codului fiscal. Potrivit art. 129 pct.2) al Codului fiscal *Serviciul Fiscal de Stat* este sistemul centralizat de organe fiscale și activitatea funcționarilor fiscali care dețin funcții în aceste organe, orientată spre exercitarea atribuțiilor de administrare fiscală, conform legislației fiscale. Totodată, conform pct. 1) din același articol prin noțiunea *Organ fiscal* se înțelege autoritatea Serviciului Fiscal de Stat: Inspectoratul Fiscal Principal de Stat de pe lângă Ministerul Finanțelor, inspectoratul fiscal de stat teritorial și/sau inspectoratul fiscal de stat specializat aflate în subordonarea Inspectoratului Fiscal Principal de Stat de pe lângă Ministerul Finanțelor.

Pct. 32 se va exclude din proiect, întrucât, potrivit Sintezei propunerilor, impozitarea venitului persoanelor care desfășoară activitate profesională și a serviciilor prestate de acestea, va fi propus într-un alt proiect de lege.

La pct. 33 completarea art. 90¹ alin. (3³) cratima întâi nu este oportună, întrucât următoarea cratimă din acest alineat stabilește impozitul ce trebuie să fie reținut și achitat din câștigurile de la campaniile promoționale și/sau din loterii.

La pct. 34:

Completarea art. 92 alin. (9) cu cuvintele „, notarii publici” este greșită conceptual. Notarii nu sunt deținători ai registrelor ca și ceilalți subiecți prevăzuți în norma dată. Concomitent, nu se stipulează ce informații trebuie să prezinte notarii. Dacă se instituie obligația legală de a prezenta careva informații, prevederile respective trebuie să determine cu certitudine ce informații trebuie să fie transmise.

În egală măsură nu susținem completarea art. 92 cu alin. (12) ce prevede că „Ministerul Justiției, în termen de până la data de 25 a lunii următoare anului fiscal, va transmite Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, lista organizațiilor necomerciale, în modul și forma stabilită în comun acord”, deoarece informația despre organizațiile necomerciale înregistrate este prezentată organului fiscal în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

La pct. 42, vis-a-vis de reintroducerea mecanismului de restituire a TVA pentru livrările de producție proprie efectuate de către producătorii agricoli, semnalăm că calitatea normelor juridice constă și în faptul că ele trebuie să genereze o oarecare stabilitate și previzibilitate, autoritățile statului neputînd fi inconsecvente față de o anumită realitate socială. Instabilitatea reglementărilor generează insecuritatea raporturilor juridice. Cît privește invocarea în sinteza propunerilor a faptului că modificarea art. 101² a Codului fiscal, operată prin Legea nr. 73 din 11 aprilie 2013, s-a făcut fără avizul pozitiv al Guvernului amintim că substituirea sistemului de restituire a T.V.A. pentru livrările producției de fabricație proprie din fitotehnie și horticultură în formă naturală și producției de fabricație proprie din zootehnie în formă naturală, masă vie și sacrificată, efectuate de agenții economici producători agricoli, cu achitarea doar a 40% din suma calculată aferentă

acestor livrări a fost propusă și de Guvern în proiectul de lege privind impozitul agricol (a se vedea inițiativa legislativă a Guvernului nr. 266 din 14 iunie 2013).

La pct. 45, anularea scutirii de TVA pentru serviciile acordate de către administratori (lichidatori, administratori fiduciari, administratori provizorii) ai proceselor de insolvabilitate, de restructurare judiciară, de faliment și de lichidare pe motiv că *prevederea dată nu facilitează activitatea întreprinderilor aflate în proces de insolvabilitate, ci doar îngreunează procedura de administrare a acestora* nu poate fi susținută, întrucât ca urmare a introducerii TVA de 20% costul serviciilor respective vor spori, fapt ce va împovăra situația întreprinderilor aflate în proces de insolvabilitate.

La pct. 47 în art. 112 alin. (2) sintagma "Serviciul Fiscal de Stat" se va substitui cu cuvintele "organul fiscal" (a se vedea definirea acestor termeni în art. 129 al Codului fiscal). În acest sens se vor revedea și celelalte prevederi ale proiectului (art. 126¹ alin. (1) etc.)

La pct. 54 pentru respectarea succesiunii logice a reglementărilor cuprinse în art. 124, recomandăm includerea prevederilor de la alin. (14) după alin. (2), numerotându-le cu cifra (2¹).

La pct. 59 recomandăm expunerea în redacție nouă a anexei nr.1 la titlul IV al Codului fiscal, dat fiind faptul că se modifică esențial.

La pct. 61 atenționăm că legea nu este un dicționar juridic. O lege poate defini doar acele sintagme aplicarea cărora poate duce la apariția unor confuzii în interpretare. În acest context, definirea noțiunilor "conformare fiscală", "conformare fiscală voluntară", "conformare fiscală forțată", "risc de neconformare fiscală" este inoportună, în măsura în care în cuprinsul Codului fiscal nu se utilizează aceste noțiuni.

Aferent definirii noțiunii „Vizită fiscală” remarcăm că, potrivit art. 134 alin. (1) lit. c) al Codului fiscal, organul fiscal și funcționarul fiscal au dreptul să efectueze vizite fiscale. Concomitent, conform art. 136 din același Cod, organul fiscal și funcționarul fiscal au obligația de a populariza legislația fiscală, de a informa contribuabilul, la cerere, despre impozitele și taxele în vigoare, despre modul și termenele lor de achitare și despre actele normative respective. Urmare celor relatate, propunem revizuirea noțiunii în cauză prin excluderea cuvintelor "altul decât controlul fiscal", or, controlul fiscal nu poate nicidecum fi calificat drept procedeu de asistență fiscală (a se vedea noțiunea "control fiscal", definită în pct. 11) al articolului în cauză), precum și excluderea textului "și/sau stabilirea unor date de ordin general despre activitatea contribuabilului", care lasă loc de interpretării subiective.

La pct. 62 spre deosebire de redacția în vigoare a art. 131 alin. (5), care stabilește dreptul și obligația organelor cu atribuții de administrare fiscală de a prezenta informațiile de care dispun referitor la un contribuabil concret, în noua redacție a acestui alineat s-a indicat doar dreptul acestor organe de a prezenta informațiile respective, precum și s-a lărgit cercul persoanelor și autorităților cărora li se eliberează informația dată. În această ordine de idei, semnalăm că, în cazul în care, în temeiul unei norme speciale, un organ nenominalizat în norma dată va

solicita organului cu atribuții de administrare fiscale prezentarea informațiilor respective, acesta din urmă va fi obligat să i le prezinte.

La pct. 65 se va stabili cu claritate care sunt funcțiile publice ocupate de funcționarii fiscali (a se vedea anexa la Legea nr. 155 din 21 iulie 2007 cu pentru aprobarea Clasificatorului unic al funcțiilor publice).

La pct. 66 revigorarea 161 alin.(3 lit. c) - d) și alin. (7) care au fost excluse prin Legea nr.235 din 26 octombrie 2012 se va examina suplimentar, prin prisma completării art. 5 din Codul fiscal cu noțiunea de Certificat de atribuire a codului fiscal. Astfel, în măsura în care certificatul/decizia de înregistrare, care atestă identitatea numărului de identificare de stat și a codului fiscal, este recunoscut, din ziua eliberării, și ca certificat de atribuire a codului fiscal, nu este clar de ce este necesară copia de pe documentul care confirmă înregistrarea de stat sau care permite practicarea activității respective, precum și copia de pe certificatul de atribuire a codului fiscal (este același document). În același timp, alin. (4) din art. 161 ce prevede că „Persoanelor al căror număr de identificare de stat reprezintă codul fiscal, organul fiscal le deschide dosare în care se păstrează informațiile acumulate și transmise de entitatea abilitată cu dreptul de înregistrare de stat, conform unui regulament aprobat de aceasta și de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat”.

La pct. 71:

Modificările propuse în art. 171 alin. (5) și (6) nu sunt conforme prevederilor Legii nr. 114 din 18 mai 2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică. Potrivit prevederilor art. 64 din Legea menționată „suma operațiunii de plată este creditată în contul prestatorului de servicii de plată al beneficiarului plății cel târziu pînă la sfîrșitul următoarei zile lucrătoare”. Iar art. 60 alin. (3) din aceeași lege stabilește că "Prestatorul de servicii de plată poate stabili ora-limită aproape de sfîrșitul zilei lucrătoare, după care orice ordin de plată primit se consideră primit în următoarea zi lucrătoare." De menționat că elaborarea Legii nr. 114 din 18 mai 2012 a fost determinată de necesitatea racordării legislației naționale cu cea a UE – Directiva 2007/64/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 noiembrie 2007 privind serviciile de plată în cadrul pieței interne, și Directiva nr.2009/110/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 septembrie 2009 privind accesul la activitate, desfășurarea și supravegherea prudențială a activității instituțiilor emitente de monedă electronică. Prin urmare, atenționăm asupra necesității racordării art. 171 al Codului fiscal la prevederile enunțate.

Se va exclude completarea cu alin. (7), deoarece nu ține de obiectul de reglementare al Codului fiscal. În același timp, notificăm, că art. 70 alin. (1) al proiectului Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale, adoptat de Parlament în prima lectură și a doua lectură, prevede că "În ultima zi lucrătoare a anului bugetar nu se efectuează operațiuni de încasări și plăți bugetare, ci doar operațiuni interne și de încheiere a anului bugetar".

La pct. 74 vis-a-vis de art. 178 alin. (4) lit. c) se va ține cont că intentarea procesului de insolvență sau derularea procedurii de lichidare pînă la lichidarea întreprinderii nu este un temei de stingere a obligației fiscale, deoarece aceste

proceduri nu duc neapărat la lichidarea agentului economic, poate fi vorba despre reanimarea acestuia sau procesul poate fi anulat.

La pct. 75 excluderea art. 180 alin. (3) va face interpretabile prevederile alin. (2) din acest articol, ce prevede că „În cazurile prevăzute de prezentul articol, contribuabilul are dreptul la amânare sau eşalonare pe parcursul a 2 ani fiscali, cu sau fără aplicarea unei majorări de întârziere”. Pentru a evita aplicarea arbitrară a acestor prevederi remarcăm necesitatea excluderii din alin. (2) a textului “cu sau fără aplicarea unei majorări de întârziere”. Astfel, în virtutea alin. (6) majorarea de întârziere se va aplica pentru nerespectarea de către contribuabil a clauzelor contractului de amânare sau eşalonare.

La pct. 76 este inoportună precizarea în art. 188 alin. (2) că darea de seamă fiscală corectată se prezintă pe formularul şi conform modului de întocmire în vigoare pentru darea de seamă fiscală care se corectează, întrucât după intrarea în vigoare a unor reglementări ele sunt obligatorii şi executorii pentru subiecţii vizati, iar legea se aplică doar pe viitor.

În pct. 77 se va indica că se abrogă alin. (3) al art. 189 şi nu se exclude textul enunţat.

La pct. 81 substituirea în alin. (2) art. 197 a cuvintelor “zilei lucrătoare” cu textul “a 24 ore din momentul” nu poate fi acceptată, deoarece nu cadrează cu prevederile Legii cu privire la serviciile de plată şi moneda electronică. Potrivit art. 60 alin. (1)-(3) din Legea menţionată „Moment al primirii ordinului de plată este momentul în care ordinul de plată transmis direct de către plătitor sau indirect de către ori prin intermediul unui beneficiar al plăţii este recepţionat de către prestatorul de servicii de plată al plătitorului. În cazul în care momentul primirii nu este într-o zi lucrătoare pentru prestatorul de servicii de plată al plătitorului, ordinul de plată se consideră primit în următoarea zi lucrătoare. Prestatorul de servicii de plată poate stabili ora-limită aproape de sfârşitul zilei lucrătoare, după care *orice ordin de plată* primit se consideră primit în următoarea zi lucrătoare.”

La pct. 84, cu referire la art. 206 alin. (1) lit. d) şi alin. (2) lit. c), relevăm că restituirea de către executorul judecătoresc a titlului executoriu pe motiv de lipsă a bunurilor sau a veniturilor, conform art. 86 al Codului de executare, nu împiedică prezentarea repetată în decurs de 3 ani a titlului spre executare, dacă eventual apar careva bunuri, se descoperă sau intră în patrimoniul debitorului.

La pct. 85 semnalăm că în alin. (1) al art. 208 se utilizează sintagma „inspectoratelor fiscale de stat teritoriale” (şi nu inspectoratele...). Astfel, se va preciza sintagma după care se operează completarea, precum şi completarea propriu-zisă.

La pct. 86 se va stabili că se exclude a doua propoziţie din art. 215 alin. (2) şi nu textul respectiv.

La pct. 87 suplimentar modificării propuse în proiect, din alin. (3) art. 216 se vor exclude şi cuvintele „de către organul ierarhic superior”.

La pct. 88 expunerea în redacţie nouă a art. 226¹¹ alin. (3) reclamă modificarea şi a alin. (4) din acest articol, ce prevede că “Modul de prezentare şi structura informaţiei se stabilesc de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat”

Substituirea în alin. (5) a sintagmei "în valoare totală de peste" cu o sintagmă cu același sens - "valoarea cumulativă a căreia depășește suma de" este inoportună. Atenționăm că potrivit art. 34 alin. (3) din Legea nr. 780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative "Completarea intervine pentru a introduce soluții noi în problema reglementată de actul legislativ".

La pct. 89, pentru a crea o normă comprehensibilă, recomandăm completarea art. 228 alin. (2) după cuvintele "majorare de întârziere" cu cuvintele "care nu poate depăși mărimea obligațiunii față de buget".

Alin. (6) se va face referință la art. 186 alin. (5) și nu la art. 206 alin. (3), care la rândul lui conține o normă de trimitere la art. 186 alin. (5).

La pct. 91 excluderea textului „; ministrul afacerilor interne, șeful și șeful adjunct al departamentului poliție...” urmează a fi raportată la alin. (2) și nu la alin. (1) (a se vedea conținutul art. 241).

Ca remarcă generală vis-a-vis de modificările propuse în art. 253, 254, 262, precum și completarea cu art. 260¹ și 263¹ relevăm, că amenzile propuse sunt exagerate și neproportionale în raport cu gravitatea încălcării. Potrivit art. 235 alin. (1) al Codului fiscal „Sancțiunea fiscală este o măsură cu caracter punitiv și se aplică pentru a se preveni săvârșirea, de către delincvent sau de către alte persoane, a unor noi încălcări, pentru educarea lor în spiritul respectării legii.” Aplicarea unor amenzi fiscale exagerate nu contribuie la diminuarea evaziunilor fiscale, ci la apariția situațiilor de imposibilitate de achitare a acestora, precum și la stoparea dezvoltării business-ului mic și mijlociu, or, mărimea amenzilor depășește cifra de afaceri ale unor agenți economici.

Remarcăm că, faptele sancționate conform Codului fiscal sînt de natură contravențională, prin urmare mărimea sancțiunilor fiscale trebuie să se stabilească ținîndu-se cont de limitele stabilite de Codul contravențional. Potrivit art. 34 din Codul contravențional amenda se aplică *persoanelor fizice de la una la 150 de unități convenționale*, iar *persoanelor cu funcție de răspundere și persoanelor juridice – de la 10 la 500 de unități convenționale*.

Pct. 93 se va exclude din proiect, neprezentarea informației solicitate conform art. 226¹¹ al Codului fiscal, trebuie să atragă răspunderea contravențională, or, statul trebuie să promoveze o politică consecventă și corelată în domeniul sancționării faptelor contravenționale. În acest context, menționăm, că potrivit art. 291¹ "Încălcarea legislației cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului" din Codul contravențional, neprezentarea de către entitățile raportoare în termenele stabilite a informației sau prezentarea informației incomplete sau eronate privind activitățile și tranzacțiile suspecte, realizate sau în proces de realizare cu o valoare *ce depășește 500 de mii de lei*, indiferent dacă tranzacția se efectuează printr-o singură operațiune sau prin mai multe operațiuni în decursul a 30 de zile calendaristice, se sancționează cu amendă de la 100 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 300 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

La pct. 94 nu este clar cine va fi pasibil de răspundere conform art. 254 alin. (11): agentul transportator sau șoferul (creează confuzii sintagma "unitatea agentul transportator").

La pct. 95, deși completarea propusă la art. 257 are un conținut similar alin. (7) al acestui articol, semnalăm că în conformitate cu art. 34 alin. (4) al Legii nr. 780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative "Actul legislativ cu aplicabilitate nedefinită în timp nu poate fi completat cu reglementări temporare". Astfel, având în vedere specificul legislației fiscale, propunem examinarea oportunității completării Legii nr. 408 din 26 iulie 2001 pentru punerea în aplicare a titlului V al Codului fiscal cu prevederea în cauză.

La pct. 97 alin. (1) și (3) ale art. 262 se vor comasa, întrucît formularea amenzii pentru faptele cuprinse în acest articol în două alineate creează impresia că se instituie o amendă dublă.

La pct. 98 stabilirea în art. 263¹ alin. (1) a aceleiași amenzi pentru o faptă comisă intenționat și pentru una comisă din imprudență (neglijența fiind o formă a imprudenței) este conceptual inacceptabilă. În plus, amenda prevăzută în acest articol este exorbitantă, în raport cu amenda prevăzută de Codul contravențional pentru fapte similare (a se vedea art. 287 alin. (6) și art. 287¹ alin. (4) din Codul prenotat).

În pct. 104, noțiunea "parcaj" se va revedea, în opinia noastră nu este potrivit de a reda în această noțiune cine a amenajat locul respectiv (pentru comparație a se vedea formularea noțiunii "parcare").

La pct. 113 considerăm inoportună completarea art. 345 cu alineatul (2) ce prevede "Nu constituie obiect al impunerii autovehiculele din dotarea forței militare străine în Republica Moldova, în conformitate cu tratatele (acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte" în măsura în care propune completarea art. 348² cu aceeași prevedere. Concomitent, avînd în vedere dispoziția art. 348², remarcăm necesitatea revederii redacției acestei completări. Astfel, propunem completarea alineatului unic în final cu textul "și autovehiculelor din dotarea forței militare străine în Republica Moldova, în conformitate cu tratatele acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte". Cît privește sintagma "tratatele/acordurile internaționale", remarcăm că în corespundere cu art. 2 din Legea nr. 595 din 24 septembrie 1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova prin termenul "tratată internațional" se înțelege orice acord încheiat în scris de către Republica Moldova, destinat a produce efecte juridice și guvernat de normele dreptului internațional, oricare ar fi denumirea sa particulară (tratată, acord, convenție, act general, pact, memorandum, schimb de note, protocol, declarație, statut, act final, modus vivendi, aranjament etc. În această ordine de idei, recomandăm utilizarea pe parcursul proiectului a termenului generic "tratată internațional".

La pct. 116, este nefondată abrogarea lit. a) din alin. (2) al art. 348⁴ ce prevede că "Subiecții impunerii achită vinieta la posturile (birourile) vamale prin intermediul unei instituții financiare, în numerar și/sau prin virament, în lei moldovenești sau în valută străină la cursul oficial al leului moldovenesc valabil în ziua efectuării plății", la fel, ca și abrogarea alin. (3) conform căruia "Persoanele juridice subiecți ai impunerii pot achita vinieta în prealabil, prin virament. În acest caz, ei vor prezenta la posturile (birourile) vamale originalul documentului ce confirmă achitarea taxei și vor lăsa o copie a acestuia".

În corespundere cu prevederile art. 348² al Codului fiscal "Obiect al impunerii cu taxa vinieta sînt autovehiculele clasificate la poziția tarifară 8703 și remorcile atașate la acestea, clasificate la poziția tarifară 8716, neînmatriculate în Republica Moldova și aflate în evidența unor alte state, *care intră pe teritoriul Republicii Moldova sau care îl tranzitează*". Totodată, art. 348³ alin. (2) prevede că "În cazul în care pe teritoriul Republicii Moldova se depistează autovehicule neînmatriculate în Republica Moldova care circulă fără achitarea vinietei sau se constată că perioada de valabilitate a vinietei a fost depășită, organul de poliție sau echipa mobilă a serviciului vamal întocmește un proces-verbal de constatare a lipsei dovezii achitării taxei în cauză sau privind depășirea perioadei de valabilitate a taxei și transmite o copie a acestuia organului vamal". Respectiv, pentru comiterea faptelor respective persoana este pasibilă de răspundere contravențională în baza art. 232 al Codului contravențional.

Rezumînd cele expuse mai sus, semnalăm, că din moment ce statul a instituit o taxă, trebuie să asigure conformarea contribuabililor în acest sens, neîngrădindu-le prin bariere birocratice posibilitatea de achita această taxă.

Din aceleași considerente, considerăm inacceptabile și modificările propuse la art. 348⁴.

La pct. 117, se va preciza că excluderea cuvintelor "pe parcursul unui an calendaristic" se va opera în alin. (1) și (2) lit. e) din art. 348⁵, deoarece sintagma dată se regăsește doar în litra e) din alin. (2).

Art. III (modificarea și completarea Legii cu privire la tariful vamal):

La pct. 2, avînd în vedere conținutul complex al reglementării cuprinse în noua redacție a alin. (3) din art. 7, în conformitate cu normele de tehnică legislativă, acest alineat urmează a fi formulat ca articol aparte, numerotat cu cifra 7¹, iar dispozițiile acestuia se vor numerota cu cifre arabe luate între paranteze, în conformitate cu art.32 alin. (5) din Legea privind actele legislative.

La pct. 7, în art. 28 lit. n³) sintagma "în limita tratatelor" se va substitui cu sintagma "în conformitate cu tratatele internaționale". În acest sens se va revedea și pct. 1⁴ (1⁵) din anexa nr. 2 (pct. 10 din art. III al proiectului).

La pct. 8, în art. 28¹ primul alineat se va numerota cu cifra (1). Totodată, pentru utilizarea unui limbaj juridic adecvat, cuvîntul "menționate" se va substitui cu "prevăzute", iar în alin. (2) cuvintele "menționate mai sus" se vor substitui cu cuvintele "prevăzute în alin. (1)", concomitent, în alin. (3) sintagma "Dacă pe parcursul sau la expirarea termenului menționat" se va substitui cu sintagma "Dacă pînă la expirarea termenului prevăzut în alin. (2)", iar cuvintele „s-a prezentat prelungirea termenului” se vor substitui cu cuvintele „s-a prelungit termenul”.

La pct. 9 reglementarea restituirii taxei vamale în alin. (1) și (4) ale art. 29 din Legea cu privire la tariful vamal este în măsură să producă confuzii, întrucît se utilizează o terminologie diferită (a se vedea „plătitorului” în alin. (1) și „agentul economic” în alin. (2)), iar alineatele respective se completează reciproc. Astfel, în alin. (1) se indică că sumele taxelor vamale plătite în plus se trec în contul altor plăți vamale sau fiscale, pe cînd în alin. (4) se utilizează o sintagmă cu caracter general „în contul stingerii datoriilor agenților economici” (fără a preciza care datorii se au în vedere). În plus, alin. (4) stabilește posibilitatea restituirii acestor sume la cererea

agentului economic, în contul viitoarelor obligații ale acestora față de bugetul public național, iar ca urmare a operării completării propuse în proiect restituirea taxei vamale se va efectua și în contul stingerii datoriilor creditorilor agentului economic.

La pct. 10 cifra "1⁴") se va substitui cu cifra "1⁵.", deoarece anexa nr. 2 la Legea cu privire la tariful vamal a fost completată cu pct. 1⁴. prin Legea nr. 213 din 12 iulie 2013 pentru completarea unor acte legislative.

La pct. 11 abrogarea anexei nr. 3 la Legea cu privire la tariful vamal implică abrogarea sau modificarea art. 32 din Legea prenotată, în care se face referință la această anexă.

Art. IV *(privind completarea art. 4 al Legii pentru punerea în aplicare a titlului III al Codului fiscal:*

În dispoziția propriu-zisă de completare textul „4 alineate noi” se va substitui cu textul „articolele (20³) - (20⁶)”.

Normele de trimitere trebuie să fie formulate în corespundere cu regulile de tehnică legislativă. Astfel, în alin. (20³) cuvintele „menționate în anexă” se vor substitui cu cuvintele „prevăzute în anexa la prezenta lege”, în alin. (20⁴) cuvintele „menționate mai sus” se vor substitui cu cuvintele „prevăzute în alin. (20³)”. Concomitent, pentru respectarea terminologiei juridice, recomandăm substituirea în alin. (20⁵) a sintagmei „Dacă pe parcursul sau la expirarea termenului menționat” cu sintagma „Dacă pînă la expirarea termenului prevăzut în (20⁴), iar cuvintele „s-a prezentat prelungirea termenului” - cu cuvintele „s-a prelungit termenul”.

La art. V *completarea art. 28 alin. (1) lit. e) din Legea cadastrului bunurilor imobile:*

Ca remarcă generală precizăm că în art. 28 alin. (1) lit. e) din Legea cadastrului bunurilor imobile cuvintele „executorul judecătoresc” se întâlnește de două ori, în același timp, potrivit Sintezei propunerilor completarea se va opera doar la prima utilizare a acestui termen în această literă. Astfel, pentru a evita neclaritățile ce vor apărea la operarea completării date, este necesar de a preciza după care cuvinte se propune completarea.

Sintagma „organele fiscale competente” este defectuoasă din punct de vedere al exprimării juridice, or, ar rezulta că există și organe fiscale necompetente. Prin urmare, sugerăm excluderea cuvîntului „competente” fie substituirea acestuia cu referința la organul fiscal avut în vedere. Suplimentar, se va ține cont că în conformitate cu normele de tehnică legislativă, conjuncția „și” se utilizează cînd anumite condiții trebuie întrunite cumulativ. În cazul dat este inoportun de a utiliza această conjuncție (se va substitui cu „sau”).

Izvorul publicării Legii date se va indica după următoarea schemă: (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, anul publicării, numărul Monitorului, numărul articolului).

Art. VI *(modificarea și completarea Legii cu privire la patenta de întreprinzător):*

La pct. 1:

Potrivit art. 3 alin. (1) și (2) din Legea cu privire la patenta de întreprinzător „Patenta se eliberează pentru unul din genurile de activitate, a căror listă se anexează la prezenta lege. Patenta este valabilă numai pentru titularul ei și nu poate

fi transmisă altei persoane.” Totodată, alin. (8) lit. a) stabilește că titularul patentei nu este în drept să angajeze lucrători pentru desfășurarea activității de întreprinzător specificate în patentă, iar în conformitate cu alin. (1) lit. f) din același articol, constatarea transmiterii patentei către o altă persoană duce la încetarea valabilității acesteia.

În aceste condiții, considerăm inutilă precizarea în art. 3 că „Titularului de patentă i se interzice deținerea a două sau mai multe patente cu același gen de activitate, valabile concomitent”. Pentru înlăturarea situațiilor în care titularul patentei desfășoară concomitent activitate de întreprinzător prin intermediul a două sau mai multe unități de comerț, antrenând persoane terțe în activitatea pe care o desfășoară, urmează a fi aplicate prevederile legislației în vigoare.

La pct. 3 (modificarea și completarea art. 4):

Pentru a respecta rigorile limbii literare, propunem expunerea în redacție nouă a alin.(1) din art. 4, după cum urmează: „Patenta se eliberează și se prelungește la cererea solicitantului depusă...”

În modificarea alin. (2) lit. b), precum și alin. (5) textul „și/sau”, se va substitui cu conjuncția „sau”, deoarece cererea poate fi de eliberare sau de prelungire a patentei.

În alin. (4) pentru o exprimare normativă corectă, cuvintele “decizia autorității respective” se vor substitui cu cuvintele “autorizația respectivă” (și nu “și aceasta”).

La alin. (5) este necesar de a revizui și sintagma „documentele confirmative de achitare a contribuției de asigurare socială de stat pentru întreaga perioadă solicitată de desfășurare a activității în baza patentei”, întrucât tarifele contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii se stabilesc anual prin legea bugetului asigurărilor sociale de stat. Astfel, în cazul în care se va solicita eliberarea patentei pe un termen mai mare de un an de zile, dispoziția respectivă nu poate fi aplicată.

În pct. 4 din dispoziția de modificare a art. 7 alin. (2) se va exclude sintagma „iar alineatul (1) devine alineat unic”, deoarece renumerotarea elementelor structurale ale articolelor este posibilă doar în cazul republicării Legii cu privire la patenta de întreprinzător (a se vedea art. 41 alin. (2) din Legea privind actele legislative).

La pct. 5 (modificarea și completarea art. 8).

În corespundere cu art. 8 alin. (1) lit. a) una din condițiile de încetare a valabilității patentei este expirarea termenului acesteia. Noua redacție a acestei litere “în cazul neexecutării obligațiilor prevăzute la art. 3 alin. (8)” este inoportună, deoarece se va omite un caz logic de încetare a valabilității patentei – când expiră termenul de valabilitate al acesteia. Prin urmare, se va completa acest alineat cu o nouă literă, ce va prevedea un nou caz de încetare a valabilității patentei pentru încălcarea de către titularul a prevederilor art. 3 alin. (8).

La lit. e) modificarea nu aduce îmbunătățiri normei date, care are o redacție interpretabilă (ar rezulta că comiterea oricărei contravenții administrative poate duce la încetarea valabilității patentei) și în formula actuală este imposibil de aplicat. Prin urmare, se va revedea dispoziția cuprinsă în această literă, stabilindu-se cu claritate care contravenții administrative se au în vedere.

Aferent completării cu prevederea „În condițiile încetării valabilității patentei, organul emitent al acesteia va emite o decizie privind încetarea valabilității patentei” semnalăm că o decizie în acest sens ar fi inutilă în cazul încetării valabilității patentei în situația descrisă în lit. a) - odată cu expirarea duratei patentei, or patentă își va înceta valabilitatea prin ajungerea la termenul pentru care a fost eliberată, fără a mai fi necesară vreo altă formalitate, încetarea efectelor ei operînd *ope legis*. Prin urmare, considerăm necesar de a excepta în alin. (3) cazul prevăzut la alin. (1) lit. a). Suplimentar, opinăm necesitatea indicării în ce termen se aduce la cunoștință titularului decizia respectivă, precum și stabilirii obligației titularului de a depune patentă la autoritatea care a eliberat-o, la încetarea valabilității patentei pentru cazurile prevăzute în art. 8 alin. (1) lit. b) – g) (a se vedea în acest sens art. 21 alin. (6) din Legea nr. 451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător). Concomitent, se va exclude sau se va modifica art. 3 alin. (11) din Legea cu privire la patentă de întreprinzător, ce prevede că „Patenta nu poate fi retrasă de la titularul ei”.

În pct. 6 se va expune în redacție nouă art. 9 alin. (2), reglementîndu-se doar prelungirea patentei cu perioada suspendării conform alin. (1) lit. a) în baza cererii titularului patentei în legătură cu boala lui (nu se va mai include sintagma „în limitele termenelor stabilite de legislația muncii”, deoarece este prevăzută în lit. a) alin. (1) la care se face referință). Pentru cazurile de suspendare în conformitate cu alin. (1) lit. b) și c) se va indica că termenul de valabilitate a patentei nu se prelungește cu perioada de suspendare (a se vedea art. 20 alin. (6) din Legea privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător).

Art. X (modificarea și completarea Codului vamal):

La pct. 1:

Noțiunile "supraveghere vamală" și "control vamal" urmează a fi concretizate, fie se va renunța la modificarea acestora, deoarece nu aduc claritate în comparație cu redacția în vigoare a acestora. Într-o definiție nu se pot regăsi asemenea formule ca "în general", "cînd este cazul". Vis-a-vis de noțiunea "control" atenționăm că un control presupune o acțiune sau un ansamblu de acțiuni de verificare (a se vedea noțiunea "control" definită în art. 2 al Legii nr. 131 din 8 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător). Sintagma "legilor și reglementărilor pe care organele vamale au sarcina să le aplice" se va substitui cu o formulă generică, spre exemplu "legislației vamale". Totodată, noțiunea "control" nu poate cuprinde și executarea silită a obligației vamale, care reprezintă măsurile luate de organul vamal în vederea încasării obligației vamale ajunse la scadență (a se vedea completarea cu pct. 58)).

Completarea cu sbp. 58), 59), 60), 61)-64) se expune într-un singur alineat: se completează cu punctele 58)-64), din moment ce punctele respective sunt consecutive.

În pct. 3 dispoziția propriu-zisă de completare se va reformula, stabilindu-se că se completează cu art. 6¹, iar în dispoziția acestui articol cuvintele "acte ale legislației" se vor substitui cu cuvintele "acte normative", în corespundere cu limbajul normativ.

Pct. 4:

Determinarea sursei de finanțare a activității vamale nu ține de obiectul de reglementare al Codului vamal.

Stabilirea stimulărilor financiare pentru colaboratorii vamali (prevederi ce s-au propus a fi incluse și în Legea privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici) contravine principiului echității, în măsura în care îi pune într-o situație favorabilă față de funcționarii altor autorități publice ale statului ce au competențe de stabilire/constatare a contravențiilor. În plus, redacția propusă este interpretabilă, ar rezulta că persoana are dreptul de a pretinde la 15% din sumele percepute, chiar dacă aceste sume sunt impunătoare, iar dacă în operațiunea vizată au fost implicați mai mulți colaboratori fiecare din ei poate solicita câte 15%.

La pct. 5 cu referire la completarea art. 11 se va ține cont, că pentru numerotarea elementelor structurale ale articolelor se utilizează literele mici din alfabetul latin, prin urmare se va stabili că se completează cu lit. t), u) și v). În litera t) cuvântul "diseminarea" se va substitui cu un termen mai uzual, utilizat și în Codul fiscal - "popularizarea".

La pct. 6 dispoziția propusă la art. 17 alin. (3) are un caracter vag și necesită a fi precizată fie se va exclude.

În pct. 9 se va examina oportunitatea expunerii în redacție nouă a art. 20 alin. (4), avînd în vedere modificarea esențială a acestui articol.

La pct. 17 nu este necesar de a reda întreaga sintagmă după care se completează art. 64 alin. (1), ci se va stabili că completarea se operează după cuvintele „se eliberează”.

La pct. 20 art. 100 alin. (2) urmează a fi reformulat în vederea unei exprimări juridice corecte. Formula "îndeplinirii *stricte* a prevederilor legislației" este defectuoasă din punct de vedere al limbajului juridic, întrucît orice normă juridică trebuie să fie îndeplinită necondiționat de destinatarul ei. În același timp, în alin. (1) și (2) sintagma vizînd respectarea legislației naționale privind protecția mediului se va revedea, făcîndu-se referință la respectarea normelor privind protecția mediului înconjurător sau cadrului normativ privind protecția mediului înconjurător, care reprezintă un termen mai reușit, din moment ce cuprinde atît legislația națională, cît și acordurile internaționale în domeniul respectiv la care Republica Moldova este parte.

Pentru claritatea normei se va stabili cine sînt organele competente de a elibera încheierea privind locul și metoda de distrugere a mărfurilor. Suplimentar, se va ține cont că un alineat numerotat nu poate cuprinde alineate independente nenumerate.

În pct. 22 în art. 126 alin. (3²), pentru respectarea succesiunii logice a ideilor, lista întreprinderilor se va plasa după cuvintele „mărfurilor de export”, or în Hotărîrea Guvernului ce va reglementa aspectele descrise în acest alineat, lista întreprinderilor selectate va fi formulată în anexă.

La pct. 23 în completarea art. 127¹ sintagma „activelor materiale (imobile și edificii)” urmează a fi concretizată, prin substituirea cuvintelor „imobile și edificii” cu cuvintele „terenuri și construcții”, întrucît edificiile la fel sunt bunuri imobile.

În pct. 24 art. 127³ alin. (2) lit. c) achitarea obligației vamale trebuie pusă în sarcina persoanelor care cunoșteau sau ar fi trebuit să cunoască că mărfurile au fost introduse ilegal. Prin urmare, se va completa norma dată cu sintagma „dacă știau sau ar fi trebuit să știe, la data achiziționării sau primirii mărfurilor, că acestea au fost introduse ilegal”.

În pct. 26, în dispoziția de completare a art. 128 alin. (1) litera „k” se va substitui cu litera „j”, deoarece diviziunile alin. (1) sunt însemnate cu lit. a) –i), iar litera „j” este următoarea literă în alfabetul latin după litera „i”.

În pct. 27 reglementările ce decurg din art. 130 alin. (1) se vor numerota cu litere latine mici și o paranteză, în conformitate cu art. 32 din Legea nr. 780-XV din 27 decembrie 2001. În alin. (2) cuvintele „agenților economici” se vor revedea, pentru a respecta terminologia utilizată în acest articol (a se vedea subiecții prevăzuți în alin.(1)).

La pct. 28 (privind completarea cu Secțiunea a 21¹ „Executarea silită a obligației vamale”):

În art. 130² alin. (1) a fost omisă indicarea urmăririi bunurilor ca modalitate de executare silită a obligației vamale (a se vedea alin. (2) din acest articol, art. 130⁷, precum și art. 194 alin. (1) din Codul fiscal, a cărui redacție a fost preluată în acest alineat).

Cu referire la art. 130⁵ alin. (2), remarcăm, că potrivit art. 30 alin. (3) al Legii cu privire la serviciile de plată și moneda electronică „Prestatorul de servicii de plată poate stabili ora-limită aproape de sfârșitul zilei lucrătoare, după care orice ordin de plată primit se consideră primit în următoarea zi lucrătoare”.

Vis-a-vis de art. 130⁶ alin. (5) atenționăm că numărul și denumirea contului trezorerial la care se transferă mijloacele bănești ridicate urmează a fi indicate într-un act subordonat legii, deoarece o lege nu trebuie să conțină detalieri excesive. La fel, se va exclude textul „(de exemplu, valuta străină care nu este solicitată pe piața valutară internă)”, deoarece textul articolelor trebuie să aibă un caracter dispozitiv și nu trebuie să prezinte norma instituită prin exemple.

La art. 130⁷, în măsura în care plătitori vamal sunt persoanele fizice sau juridice, similar art. 115 din Codul de executare al Republicii Moldova, se va indica separat pentru persoana juridică și pentru persoana fizică în prezența căror persoane se pot sechestra bunurile plătitorului vamal. Din conținutul alin. (1) ar rezulta, că în cazul în care plătitorul vamal este o persoană fizică ce nu desfășoară activitate de întreprinzător, sechestrarea se poate face doar în prezența unui membru al familiei lui cu capacitate deplină de exercițiu, ceea ce este incorect. Astfel, se va preciza că sechestrarea bunurilor plătitorului vamal persoană fizică se efectuează în prezența lui ori a reprezentantului său, ori a unui membru al lui de familie cu capacitate deplină de exercițiu. Alin. (2) se va reformula pentru a evita repetările (a se corela cu art. 115 alin. (3) al Codului de executare ce prevede că „Dacă debitorul sau persoanele indicate la alin.(2) nu participă la sechestrarea bunurilor, cercetarea încăperilor și a altor locuri în care se află bunurile, precum și sechestrarea acestor bunuri, se efectuează în prezența a doi martori asistenți.”).

Alin. (4) urmează a fi reformulat pentru a crea o normă comprehensibilă, se va preciza în ce scop organul se va adresa instanței de judecată (pentru comparație a

se vedea art. 115 alin. (4) al Codului de executare). Suplimentar, se va ține cont că titlu executoriu se emite în baza unei hotărâri judecătorești.

La art. 130⁸ alin. (6) lit. b) notificăm că este conceptual greșit de a exclude posibilitatea urmăririi bunurilor grevate cu gaj sau ipotecă. Asemenea normă oferă posibilitatea generării unor gajuri sau ipotecă pentru sume minore cu termene lungi de scadență, fapt ce poate periclita complet urmărirea. În cazul gajului sau ipotecii este necesar de a prevedea mecanisme de garantare a drepturilor creditorilor în procesul executării silite.

La art. 130¹⁰ în alin. (3) a fost preluată redacția în vigoare a art. 202 alin. (3) din Codul fiscal, care în proiect se propune de a fi modificat. Prin urmare, remarcăm necesitatea corelării prevederile menționate. În această ordine de idei se va revedea și art. 130¹² care reproduce art. 206 alin. (1) din Codul fiscal, prezentat în redacție nouă în proiectul în cauză.

În art. 130¹¹ alin. (3) lit. a) cuvântul „adresa” se va substitui cu cuvântul „domiciliul” în conformitate cu art. 30 din Codul civil, iar sintagma „informația de contact” se va substitui cu sintagma „datele de contact”, ce reprezintă un termen consacrat în legislația în vigoare.

În art. 130¹² alin. (1) lit. c) cuvintele „prezentului capitol” se va substitui cu cuvintele „prezentei secțiuni”, întrucât executarea silită a obligațiilor vamale se va reglementa în secțiunea a 21-a.

În art. 130¹³ alin. (2) cuvântul „computerizat” se va substitui cu cuvântul „electronic”, în conformitate cu art. 25 alin. (2) din Legea cu privire la registre. Totodată, propunem examinarea oportunității ținerii registrelor vizate în formă manuală și electronică sau doar în formă electronică. În cazul în care se va da curs acestei propuneri conjuncția „sau” se va substitui cu textul „și/sau”.

Art. 130¹⁴ se va exclude, deoarece are un caracter declarativ.

În pct. 30 în completarea propusă la art. 175 alin. (5) sintagma „organul vamal interior” se va substitui cu sintagma „organul vamal intern”, deoarece terminologia trebuie să fie constantă și uniformă (a se vedea art. 42 alin. (5), 42¹ alin. (3), 46 etc. din Codul vamal).

La pct. 33: (completarea cu secțiunea 27¹):

În art. 184² alin. (1) lit. c) ultima propoziție este dublată în alin. (4) din același articol, astfel, se va opta pentru o singură prevedere în acest sens. În alin. (4) se va ține cont că literele, ca diviziuni ale articolelor, se însemnează cu litere latine mici și o paranteză (art. 32 alin. (6) din Legea privind actele legislative).

În art. 184³ în alin. (1) referința la art. 195¹ alin. (3) se va substitui cu referința la art. 195⁴ alin. (1), la care se face trimitere. Alin. (2) are un caracter incert, din care cauză este necesar să se concretizeze ce regimuri vamale se au în vedere.

La pct. 36 (art. 189¹):

Alin. (2) se va reformula. Potrivit art. 4 din Codul vamal teritoriul Republicii Moldova reprezintă un teritoriu vamal unic ce include teritoriul terestru, apele interioare, apele teritoriale și spațiul aerian de deasupra acestora. Zonele libere și antrepozitele vamale sînt parte a teritoriului vamal al Republicii Moldova. În aceste condiții, este inoportun de a preciza că echipele mobile efectuează controlul pe

drumuri, în zonele de control vamal, antrepozite vamale, zone economice libere, care se includ în noțiunea de teritoriu vamal.

Cît privește controlul încăperilor și altor locuri de depozitare și comercializare a mărfurilor, opinăm că formularea dată este prea largă și lasă loc de interpretări discreționare (a se vedea comentariile din prezentul aviz vis-a-vis de art. 189³ alin. (2) lit. b)). De asemenea, se va exclude sintagma „iar în Zona de securitate urmează să respecte regimul existent”, care nu se încadrează logic în norma dată.

Din alin. (5) se va exclude textul „al RM” (a se vedea denumirea Regulamentului menționat, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 357 din 13 mai 2009). În alin. (7) cuvîntul „mostrele” se va substitui cu cuvîntul „modelul”, în conformitate cu terminologia utilizată în actele normative, iar sintagma „Republicii Moldova” se va exclude, fiind de prisos în contextul dat.

La alin. (6) textul „decît prin hotărîre a instanței de judecată numai după pornirea urmăririi penale și în condițiile Codului de Procedură penală” se va substitui cu sintagma „decît în condițiile stabilite de lege”, or, din redacția propusă, ar rezulta imposibilitatea opririi mijloacelor de transport ale echipelor mobile chiar dacă comit infracțiuni. În corespundere cu prevederile Legii privind activitatea specială de investigații există măsuri speciale de investigației care se efectuează cu autorizarea procurorului și în afara unui proces penal. Vehiculele însoțite de echipele mobile nu trebuie să beneficieze de nici o excepție, astfel să poată fi oprite necondiționat.

În alin. (8) procedura de efectuare a controlului de către echipele mobile se va stabili de Guvern, deoarece există un conflict de interese. Stabilirea regulilor și aplicarea acestora trebuie pusă în sarcina unor organe diferite.

La art. 189² lit. a) însumează sarcinile de bază ale echipelor mobile, care ulterior sunt prevăzute în lit. b)- f). Deci, se va reexamina conținutul acestui articol pentru a evita dublajul. În lit. c) cuvîntul „temeiuri” se va substitui cu cuvintele „bănuială rezonabilă”, în corespundere cu limbajul juridic.

La 189³:

Alin. (1) lit. h) se va reformula, pentru asigurarea unei exprimări juridice corecte, stabilindu-se obligația colaboratorilor echipelor mobile de a nu divulga sau prezenta unor terțe persoane informații deținute (cunoscute) în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu.

În alin. (2) abrevierea „pct.” se va substitui cu abrevierea „alin.”.

Alin. (3) lit. b) conferă atribuții excesive colaboratorilor echipelor mobile, nefiind clar în ce scop se efectuează controlul clădirilor, depozitelor, terenurilor, sediilor etc. În plus, atenționăm că Curtea Europeană pentru Drepturile Omului în jurisprudența sa are, de altfel, o concepție foarte modernă și extensivă de domiciliu de fiecare dată cînd este implicată o persoană juridică: „Curtea consideră că e timpul să recunoaștem, în anumite circumstanțe, că drepturile garantate prin art.8 al Convenției pot fi interpretate ca incluzînd, pentru o societate, dreptul la respectarea sediului său social, a agenției sale sau a localurilor sale profesionale. Curtea constată că anchetatorii pătrund fără autorizație judiciară în sediile sau agențiile

reclamațiilor, ceea ce constituie măsuri de pătrundere abuzivă în "domiciliile" lor " (cauza Stes Colas și alții contra Franței).

La lit. f) se va exclude a doua propoziție „Acest control corporal nu se consideră a fi percheziție, așa cum este stipulat în Codul de Procedură Penală”, care reprezintă o normă ambiguă. Atenționăm că condițiile efectuării controlului corporal ca formă excepțională de control vamal sunt stabilite în art. 194 al Codului vamal

Vis-a-vis de lit. j) atenționăm că în cazul reținerii persoanelor, colaboratorii echipelor mobile trebuie să le asigure drepturile procesuale, prevăzute de art. 167 din Codul de procedură penală.

Lit. l) nu poate fi acceptată, deoarece are o formulare prea largă, acordându-se competențe polițienești colaboratorilor echipelor mobile. Astfel, ar rezulta că pot aduce la organul vamal orice persoane (inclusiv și martorii).

Lit. o) se va revizui redacțional, deoarece nu cadrează cu celelalte litere ale alineatului dat, care încep cu un verb (în speță, litera dată va începe cu verbul „să însoțească...).

La art. 189⁴ alineatele se vor numerota cu cifre arabe luate între paranteze, conform art. 32 alin. (5) din Legea privind actele legislative. În alin. (2) lit. e) se va reformula, deoarece formularea prea largă conferă un caracter imprecis acestei norme, iar în lit. g) cuvintele „de a proceda” se vor substitui cu cuvintele „să se deplaseze”, pentru a respecta rigurile limbii literare.

Modificarea art. 194 alin. (1) nu se integrează armonios în norma dată (ulterior modificării vom avea următoarea redacție: „cu permisiunea șefului organului vamal sau a ~~adjunctului acestuia~~ *de persoana împuternicită de acesta*”). Prin urmare, se va revedea modificarea dată, pentru a asigura acordul cuvintelor. Totodată, se va opera această modificare și în alin. (2) al acestui articol.

Nu se susține completarea acestui articol cu alin. (6) ce prevede că „La efectuarea controlului corporal în legătură cu controlul efectuat de către echipa mobilă, prevederile alin. (2)-(5) se aplică, luând în considerare prezența circumstanțelor relevante”. Este o normă periculoasă, ce lasă loc de interpretări discreționare. Potrivit art. 25 alin. (2) al Constituției „percheziționarea, reținerea sau arestarea unei persoane sunt permise numai în cazurile și cu procedura prevăzute de lege”. Acordarea dreptului echipelor mobile din cadrul Serviciului Vamal la efectuarea controlului corporal de a aprecia dacă este relevantă aplicarea prevederilor alin. (2)-(5) din art. 194 reprezintă o încălcare gravă a drepturilor fundamentale ale omului.

La pct. 38 (completarea cu secțiunea 28¹ Agentul economic autorizat):

În art. 195¹.

În alin. (1) textul „pct. (5)” se va substitui cu textul „pct. 5)”, iar după textul „alin. (1)” se va completa cu cuvintele „din prezentul cod”, întrucât în norma dată se face referință și la Codul fiscal.

În alin. (2) sintagma „după o consultare cu alte autorități competente, dacă este cazul” conferă un caracter imprecis acestei norme, din care cauză este necesar de a preciza ce autorități se au în vedere.

Cu referire la alin. (3) lit. c) denumirea certificatului se va modifica, substituindu-se semnul „/” (care substituie conjuncția „sau”) cu cuvintele „precum și”, deoarece în cazul descris în această literă agenții economici solicită să beneficieze atât de simplificările indicate la lit. a), cât și de facilitățile indicate la lit. b). În această ordine de idei se va revedea sintagma dată și în art. 195² alin. (4) și (6).

La art. 195³:

În alin. (1) pct. 3), pentru o mai bună înțelegere a reglementării, excepția se va formula într-un punct separat ca o normă derogatorie de la prevederile pct. 3). În pct. 5) la lit. f) se va preciza ce tip de securitate se are în vedere (antiincendiară, a muncii sau alt ceva).

Alin. (4) se va exclude, deoarece stabilirea obligației Serviciului Vamal de a revizui statutul titularilor certificatelor de agent economic autorizat în cazul modificării condițiilor pentru acordarea acestui statut se va indica în dispozițiile finale și tranzitorii ale actului de modificare.

La pct. 40 stabilirea în art. 201 alin. (3) că „Organul vamal este în drept să efectueze controlul mărfurilor și mijloacelor de transport în lipsa declarantului, altor titulari de drepturi asupra mărfurilor și mijloacelor de transport, precum și a reprezentanților acestora, dacă *se efectuează controlul vamal de către echipa mobilă în cazurile prevăzute de Guvernul Republicii Moldova*”, nu poate fi susținută, deoarece este contrară art. 54 al Constituției, ce prevede că exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi suspus altor restricții decât celor prevăzute de lege.

În pct. 42 în art. 202² alin. (4) în cuvintele „sistarea” și „sistării” se vor substitui cu cuvintele „suspendarea” și, respectiv, „suspendării” (a se vedea alin. (5) al acestui articol.). În propoziția a treia considerăm abuzivă neincluderea perioadei prezentării documentelor în durata efectuării auditului post-vămuire. Potrivit alin. (1) din acest articol, auditul postvămuire se efectuează în baza unui ordin de control. Totodată, potrivit art. 202⁴ alin. (2) lit. b) persoana auditată este obligată să prezinte, la prima cerere, în procesul auditului postvămuire, colaboratorilor vamali informații, date, documente sub orice formă necesare verificării. În aceste condiții, prezentarea documentelor se efectuează în procesul auditului, prin urmare nu se poate prelungi durata efectuării auditului post-vămuire cu perioada prezentării documentelor. Alin. (9) conține o normă confuză, din care cauză se va exclude. Pe perioada suspendării de către instanța de judecată a ordinului, efectuarea auditului va fi interzisă, iar după anularea încheierii privind suspendarea nu este relevant de a reglementa dreptul de a efectua controlul ulterior.

La pct. 43 se va renunța la completarea art. 202³ alin. (2) cu lit. h) ce stabilește dreptul organului vamal de a asigura acoperirea eventualei apariții a obligației vamale. Amintim că auditul postvămuire este o formă de control vamal, în urma efectuării acestuia pot să nu fie constatate încălcări ale legislației vamale. Astfel, nu este justificată suspendarea operațiunilor bancare ale persoanei auditate sau aplicarea sechestrului asupra bunurilor acestuia.

La pct. 46 modificările și completările art. 231 urmează a fi reexamineate. La pct. 1¹) utilizarea sintagmei „prin derogare de la prevederile pct. 1)” este în măsură

să producă confuzii, or, în coroborare cu art. 232 lit. m), punctul respectiv la fel prevede o contravenție, deci nu este o normă derogatorie. Din pct. 1²) se va exclude nota, care nu este un element structural al articolelor, dacă se dorește de a defini o noțiune utilizată în Codul vamal, se va include în art. 1 al Codului.

La pct. 47 înăsprirea sancționării materiale a contravențiilor vamale nu este justificată temeinic. Atenționăm că stabilirea unor sancțiuni dure prezintă un risc sporit de coruptibilitate. Mai mult, este defectuoasă propunerea de a exclude limitele amenzilor prevăzute în art. 232, în măsura în care sancțiunea trebuie să fie aplicată în funcție de caracterul și de gradul prejudiciabil al contravenției, de caracteristica persoanei și de circumstanțele atenuante și agravante. În subsidiar, vă informăm că revizuirea principiilor și conceptului aplicării răspunderii pentru comiterea încălcărilor legislației vamale a fost propusă și în proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, elaborat de Ministerul Economiei. Proiectul dat printre altele prevede introducerea principiilor de răspundere pe bază de intenție și imprudență, excluderea dublajului sancțiunilor pentru aceeași faptă, mărimea sancțiunii calculându-se în dependență de caracterul încălcărilor (săvârșită cu intenție sau imprudență, pentru prima dată sau în mod repetat) etc.

La pct. 48 cu referire la art. 273 alin. (4) remarcăm că repunerea în termen nu este un drept, ci o obligație a Serviciului Vamal, dacă există motive temeinice. În această ordine de idei se va revedea și art. 291 alin. (1).

La pct. 49 și 50 modificările propuse nu aduc soluții noi în problema reglementată (a se vedea noțiunea de act administrativ definită în Legea contenciosului administrativ). Mai mult, modificările nu sunt coordonate cu conținutul cap. XI. Astfel, cuvântul „deciziile” nu poate fi substituit cu cuvintele „actelor administrative”, deoarece ca rezultat al modificării va lipsi acordul între cuvinte. Deși cuvântul „inacțiunii” (în acest capitol se întâlnește și termenul „inacțiunea”) se utilizează în tot acest capitol, substituirea conform pct. 50 se va opera doar în secțiunea a 47-a. În plus, nu este clar de ce nu se propune modificarea cuvintelor menționate supra și în secțiunile 48 și 49 din același capitol. Urmare celor menționate, sugerăm renunțarea la modificarea acestor cuvinte, ajustându-se totodată, termenii utilizați în noile redacții ale art. 288-298.

La pct. 56 în art. 293 cuvintele „supuse atacului” se vor substitui cu cuvântul „contestate”, pentru a respecta unitatea de terminologie în acest articol.

La art. XIII izvorul publicării Legii cu privire la gaj se va indica după următoarea schemă „Monitorul Oficial al Republicii Moldova, anul publicării, numărul Monitorului, numărul articolului). Totodată, cuvântul „sintagma” se va substitui cu „cuvintele”, deoarece sintagma reprezintă o unitate sintactică stabilă, formată din mai multe cuvinte sau dintr-o locuțiune, constituind o parte a unei propoziții sau a unei fraze.

La art. XIV modificarea propusă în art. 51 alin. (1) din *Legea cu privire la notariat* urmează a fi operată și în anexa la Legea nr. 160 din 22 iulie 2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, care stabilește denumirea acestui act permisiv.

Art. XV (modificarea și completarea Legii cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice):

La pct. 1:

În scopul racordării la terminologia utilizată în Codul vamal, propunem substituirea în art. 4 alin. (2) a cuvintelor „la organul vamal interior” cu cuvintele „inclusiv și la organul vamal intern”.

din dispoziția de modificare a alin. (4) lit. b) se vor exclude cuvintele „la articolul 4” (a se vedea pct. 1 „Articolul 4:”)

La pct. 3 nu este oportună substituirea în art. 5 alin. (1) lit. a) cratima a 5-a și lit. b) cratima a 5-a a textului „ani,” cu textul „ani;”, deoarece este corect de a separa prin virgulă prevederile din ultima cratima a acestor litere și alineatele nenumerotate ce urmează după ele și care se referă la toate cratimele anterioare.

Art. XVIII (modificarea și completarea Codului contravențional):

Pct. 1 se va exclude, deoarece modificarea art. 204 din Codul contravențional a fost propusă într-un alt proiect de lege, aprobat de Guvern, prin Hotărîrea nr. 688 la 4 septembrie 2013. Totodată, cu referire la alin. (4) și (5) semnalăm că subiecți ai răspunderii contravenționale sunt persoana fizică/persoana cu funcție de răspundere și persoana juridică (art. 16 și 17 ale Codului contravențional). Astfel, identificarea calității speciale a subiectului contravenției (în speță, călătorul) urmează a fi făcută în dispoziție și nu în sancțiune.

La pct. 3 modificarea sancțiunilor pentru contravențiile prevăzute la art. 287 nu poate fi acceptată, deoarece contravine principiului individualizării răspunderii contravenționale și sancțiunii contravenționale, consacrat în art. 9 al Codului contravențional, potrivit căruia „La aplicarea legii contravenționale se ține cont de caracterul și de gradul prejudiciabil al contravenției, de persoana făptuitorului și de circumstanțele atenuante ori agravante”. În plus, atenționăm sancțiunile aplicate în principal trebuie să urmărească prevenirea unor noi încălcări și reeducarea contravenienților în spiritul respectării legii, și doar complementar să urmărească majorarea încasărilor la buget în urma aplicării amenzilor pentru contravențiile săvârșite (a se revedea argumentele aduse la acest capitol în Sinteza propunerilor).

Fapta prevăzută la alin. (17) „Neîndeplinirea de către conducătorul de vehicul a indicației legale date de colaboratorul echipelor mobile de a opri vehiculul se regăsește în textul alin. (16) al acestui articol - Nesupunerea dispozițiilor sau cerințelor legale ale persoanei cu funcție de răspundere din organul vamal, insultarea acestei persoane. Prin urmare, considerăm inoportună completarea dată.

În subsidiar, cu referire la modificarea și completarea Codului contravențional, atenționăm că potrivit art. 17 alin. (2) al Codului contravențional „Persoana juridică răspunde contravențional în cazul în care norma materială din partea specială a cărții întâi prevede expres sancționarea ei.”

Art. XXI – *Legea privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici nr.48 din 22 martie 2012:*

Considerăm că prevederile propuse de autorii proiectului nu sunt echitabile în raport cu alte categorii de funcționari publici, modul și condițiile de salarizare ale cărora sunt reglementate de Legea nr.48 din 22 martie 2012. Mai mult, dispozițiile

propușe contravin principiului echității, conform căruia sistemul de salarizare creează oportunități egale prin reglementarea principiilor și normelor unitare privind stabilirea salariului funcționarului public (a se vedea și comentariile expuse vis-a-vis de art. 8¹ din Codul vamal).

Art. XXII. - Legea privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități:

Dreptul persoanelor cu dizabilități locomotorii severe de a importa, cu anumite scutiri, un mijloc de transport de peste hotare, conform prevederilor legislației în vigoare, face parte din sistemul de acțiuni și măsuri care conduc la realizarea scopurilor și obiectivelor reglementate de Legea privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, inclusiv: participarea activă a persoanelor cu dizabilități la viața comunității; creșterea gradului de ocupare a persoanelor cu dizabilități; creșterea calității vieții persoanelor cu dizabilități și a familiilor acestora. Întrucât toate reglementările ce vizează aspectele fiscale și vamale sînt reflectate exclusiv în Codul fiscal, legile pentru punerea în aplicare a titlurilor respective ale Codului fiscal, Codul vamal și Legea cu privire la tariful vamal, precum și ținînd cont de faptul că dispozițiile art. 49 din Legea nr.60 din 30 martie 2012 se aplică unui număr determinat de beneficiari - *persoanele cu dizabilități locomotorii severe*, remarcăm necesitatea stabilirii facilităților în speță în legislația fiscală și vamală.

Art. XIX (Anexa la Legea privind reglementarea prin autorizare a activități de întreprinzător) - modificările propuse în secțiunea Inspectoratul Fiscal Principal de Stat se vor coordona suplimentar cu Ministerul Economiei.

Pentru respectarea unității de terminologie utilizată în actele de modificare, pe parcursul proiectului cuvintele „se introduce” se vor substitui cu cuvintele „se completează”, iar cuvintele „se înlocuiește” – cu cuvintele „se substituie”.

Art. XXIV se va completa cu o dispoziție vizînd republicarea Codului fiscal, (eventual, cu renumerotarea elementelor structurale). Conform art. 41 alin. (3) Republicarea este obligatorie dacă actul legislativ a suferit modificări esențiale (a peste o treime din articole). Concomitent, vă informăm că Ministerul Justiției a inițiat pregătirea pentru republicare a Codului prenotat.

Viceministru

Nicolae EȘANU